

NSG
Norsk sau og Geit

Referat

Møte nr 1/2008 i Avlsrådet for sau

Tid: 1. april 2008 kl 12:30 til 2. april 2008 kl 15:00
Sted: Garder kurs- og konferansesenter
Deltakere: Bjørn Høyland, leder
Eirik Larsen, region Nord
Kent Berg, region Midt
Audun Nedrebø, region Vest
Pål Kjørstad, region Øst (ikke sak 4, 8, 9, 10, 11)
Per Liahagen, Nortura
Rolf A. Aass, KLF (ikke sak 15, 16)
Gunnar Klemetsdal, IHA/UMB (Bare sak 1, 2, 7, 11)
Thor Blichfeldt, avlssjef i NSG

Observatører: Inger Anne Boman
Inger-Johanne Holme
Sigbjørn Eikje
Frank Simensen
Stig-Runar Størdal
Turid Sundt
Terje Bakken
Ewa Wallin

Referent: Inger Anne Boman

Saksforberedelser: Thor Blichfeldt

Bjørn Høyland ønsket velkommen, og spesielt til de nye representantene, da dette var første møte etter oppnevning av nytt avlsråd.

Saklista:

SAK 1/2008 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE
SAK 2/2008 REFERAT FRA MØTE I AVLSRÅDET 18.-19 JUNI 2007
SAK 3/2008 KJØTTFULLE, FETTFATTIGE LAM
SAK 4/2008 KÅRING
SAK 5/2008 KJØREPLAN FOR INDEKSBEREGNINGENE 2008
SAK 6/2008 FOREBYGGENDE TILTAK MOT SMITTSOMME SJUKDOMMER
SAK 7/2008 AVLSMÅLET
SAK 8/2008 STYRING AV INNAVLSØKNINGEN
SAK 9/2008 KRAV TIL KVALITETEN PÅ INNSETTET AV PRØVEVÆRER
SAK 10/2008 FORENKLINGER VED Å DELTA I RING
SAK 11/2008 AVKOMSGRANSKING FOR SØYEEGENSKAPENE
SAK 12/2008 VÆRERINGENE OG VÆREHOLDSSLAGENE
SAK 13/2008 PRISER PÅ KÅRA VÆRLAM OG GRANSKA VÆRER
SAK 14/2008 EIERSKAP TIL AVLSMATERIALET
SAK 15/2008 ORIENTERINGSSAKER
SAK 16/2008 EVENTUELT

Sak 1/2008 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Innkalling og saklista godkjennes.

Sakene ble gjennomgått i følgende rekkefølge: 1, 2, 7, 11, 10, 8, 6, 3, 4, 5, 9,12,13, 14, 15, 16

Sak 2/2008 Referat fra møte i Avlsrådet 18.-19 juni 2007

Vedtak:

Referatet godkjennes uten merknader.

Sak 3/2008 ”Kjøttfulle, fettfattige lam”

Saken var fulgt av 2 notater, et av Thor Blichfeldt med en generell oversikt, og et av Inger Anne Boman med resultater fra forsøket med ”Kjøttfulle, fettfattige lam”.

Inger Anne Boman presenterte resultatene fra prosjektet ”Kjøttfulle, fettfattige lam” for Avlsrådet.

Vedtak:

- Orienteringen om resultatene fra prosjektet ”Kjøttfulle, fettfattige lam” tas til etterretning.
- Forekomsten av den nord-norske varianten av myostatingenet som gir spesielt kjøttfulle og fettfattige lam, skal ikke utnyttes i et systematisk avlsopplegg i NKS-rasen.
- Forekomsten av genvarianten skal reduseres gjennom følgende tiltak:
 - Dyr som avsløres som bærer av genvarianten, skal slaktes.
 - Lista over gamle seminværer som er bærer av genvarianten, offentliggjøres.
 - Sæd fra bærere av genvarianten skal ikke lenger selges.
 - Seminværkandidatene testes før inntak. Bærere av genvarianten tas ikke inn til semin, men kjøpes av Avlsrådet for så å slaktes.
- Eventuelle ytterligere tiltak som testing av lokale eliteværer, testing av prøveværskandidater osv, utredes til neste møte i Avlsrådet.

Sak 4/2008 Kåring

Saken var fulgt av 2 notater utarbeidet av Thor Blichfeldt:

- Kåring – praktiske forhold
- Sammenhengen mellom kåringsresultatet og granskingsresultatet

Vedtak:

- Orienteringen om kårings sesongen 2007 tas til etterretning
- I 2008 skal PC-kåringsprogrammet kun inneholde O-kåring. Resten av kåringsstypene skal foregå ved web-kåring.
- Et værlam skal fortsatt ha gjennomgått margprøve med lupe, skål eller mikroskop for å kunne kåres
- Høstvekta bør være inkludert i lammets egen O-indeks ved kåring
- Krav til eget korrigert vektavvik settes til 0 kg

- ❑ Poeng for vektavvik avvikles og tas ut av "Sum kåringspoeng". Vektavvik i kg oppgis fortsatt på kåringsbeviset.
- ❑ Økonomien i kåringene
 - I alle fylker som ikke har lagt ned avlutvalget, er det fortsatt et fylkesansvar å sørge for at økonomien i kåringene er forsvarlig.
 - NSG tilbyr fylkene sentral fakturering av kåringsavgifta, forutsatt at kåringsavgifta gjelder per kåra lam.
 - Avlønning av dommere, PC-kårere osv må foretas av fylkene
- ❑ Kåringssjåene høsten 2008 avholdes tidligst lørdag 20. september. Fylker som av spesielle grunner må starte tidligere, kan søke regionutvalget om dispensasjon.
- ❑ Krav til smittebeskyttelse på kåringssjået tas opp på neste møte i Avlsrådet.

Sak 5/2008 Kjøreplan for indeksberegningene 2008

Indekskjøringer sau 2008

Kjøring	Slaktefrist	Saukontrollfrist	Offentliggjøring
S1		Mandag 21. juli	Fredag 25. juli
S2		Mandag 15. september	Fredag 19. september
S3		Mandag 22. september	Fredag 26. september
H1	Fredag 28. september	Torsdag 2. oktober	Onsdag 8. oktober
H2	Fredag 10. oktober	Torsdag 16. oktober	Onsdag 22. oktober
H3	Fredag 24. oktober	Torsdag 30. oktober	Onsdag 5. november
H4	Fredag 7. november	Torsdag 13. november	Onsdag 19. november

Indekskjøringen S2 og S3 skal sørge for at vi utnytter mest mulig tilgjengelig informasjon i forbindelse med kåring av værlammene.

For å få inn ny informasjon ved S2- eller S3-kjøringen i forhold til S1, må besetningens høstvekter være registrert i Saukontrollen. NSG *pålegger ikke* besetningene som skal kåre værlam å ha registrert høstvektene før kåring. Dette er en frivillig sak som må avtales mellom ringen og rådgiveren(e) som håndterer data for ringens medlemmer. Men det er en stor fordel om lammets egen høstvekt er med i beregningen av lammets egen indeks ved kåring. Sum kåringspoeng er ikke endelig før høstvekta er med i lammets O-indeks.

Ved beregning av S1, S2 og S3 vil slaktevekter fra årets lam ikke bli tatt med i beregningene. Det skyldes at antall slaktevekter vil være få, og avkomsgruppa vil på det tidspunktet ikke være representativ for hele avkomsgruppa.

Kjøringen H4 samler opp de siste slaktene som inngår i værens avkomsgruppe.

Vedtak:

Indekskjøringene høsten 2008 gjennomføres i samsvar med framlagte plan.

Sak 6/2008 Forebyggende tiltak mot smittsomme sjukdommer

"Helseplan sau"

NSG har nedsatt en arbeidsgruppe med mandat å se på forebyggende tiltak mot spredning av smittsom sjukdom i saueholdet. Grappa er snart ferdig med sitt arbeid. Synnøve Vatn, Helsetjenesten for sau, og Ingrid Melkild, KOORIMP, deltok på møtet i denne saken og presenterte rapporten.

Fotråte

Avlsrådet fikk også en grundig gjennomgang av B-sjukdommen fotråte som det nå er mistanke om har kommet til Norge igjen etter å ha vært borte i 50 år.

Vedtak:

Orienteringen om "Helseplan sau" og om fotråte tas til etterretning. Temaene tas opp igjen på neste møte i Avlsrådet.

Sak 7/2008 Avlsmålet

Saken var fulgt av 2 notater:

- Avlsmålet; egenskaper og økonomiske vektorer v/Thor Blichfeldt
- Lammetall i indeksen v/ Sigbjørn Eikje

Sigbjørn innledet til debatten om lammetallet ved å gå gjennom notatet som viste fenotypiske resultater fra Sauekontrollen for totalfødte lam, merka lam og lam om høsten. Han refererte også beregninger av arvbaheter og genetisk korrelasjoner basert på data fra Buskerud, og effektiviteten i seleksjonen for antall lam om høsten avhengig av om totalfødte lam, merka lam eller lam om høsten ble brukt som registrering i indeksberegningen.

Avlssjefen ønsket signaler for videre utredningsarbeid. Følgende momenter fra møtet legges til grunn for det videre arbeidet:

Egenskaper i avlsmålet:

- Vi skal fortsatt bruke totalfødte lam i indeksberegningen, da dette er den mest effektive måten å få framgang for antall lam om høsten.
- Avlsavdelingen bør jobbe videre med hvordan vi skal få tatt hensyn til for store kull og tap av lam.
- Kan vi ha flere fruktbarhetssegenskaper enn lammetall? Lam som ikke viser brunst og tomme søyer påvirker også økonomien i saueholdet.
- Holdbarhet: Ufrivillig utrangering er kostbart. Det har antakelig sammenheng med store kull og mastitt.
- Morsevne og vårvekt: Melkeevne om våren er viktig for å gi lamma en god start. Ønsker morsevne delt i to egenskaper, målt som vårvekt og høstvekt.
- Ullvekter for lam vil kunne registreres rutinemessig på slakteriene når elektroniske øremerker tas i bruk. Avlsrådet ønsker at det tas opp i Samarbeidsrådet for Sauekontrollen om denne informasjonen kan overføres til Sauekontrollen sammen med slaktedata.

Vektlegging av egenskapene i avlsmålet for NKS

- Effekt av et forslag til ny vektlegging av egenskapene, der morsevne var delt i to egenskaper, ønskes utredet til neste møte i avlsrådet. Utredningen bør ta utgangspunkt i følgende fordeling mellom egenskapene i 2008 i forhold til 2007.

Egenskap	2007	2008
Slaktevekt	17 %	20 %
Kjøttklasse	27 %	20 %
Fettgruppe	9 %	9 %
Morsevne vår		8 %
Morsevne høst	27 %	25 %
Lammetall	20 %	18 %
Sum	100 %	100 %

- Økonomiske vekter for spælsau fastsettes etter at arbeidsgruppa som er i arbeid har lagt fram sin innstilling.
- Økonomiske vekter for sjeviot fastsettes etter at sjeviotringene har uttalt seg om saken.

Sak 8/2008 Styring av innavlsøkningen

Saken var fulgt av et notat utarbeidet av Thor Blichfeldt:

- Styring av innavlsøkningen

Det er nødvendig å styre eliteparingene for å unngå at noen få seminværer brukes på de aller beste søyene, og at disse seminværene i neste omgang får et alt for stort påsett av prøveværer. Premieringssystemene for godt avlsarbeid i den enkelte ring må ikke bli så kraftig at det hindrer styringen av innavlsøkningen.

Vedtak:

- Avlsavdelingen må fortrest mulig utvikle et dataprogram for å lage paringsforslag på de 10 % beste søyene i buskapen som brukes for å lage neste års prøveværer.
- Som hovedregel gis det granskingstilskudd for sønner etter seminværer kun første året væren er i semin.
- Betaling for kvalitet av granska værer stoppes på kr 30 per indekspoeng. Vedtaket i sak 26/2006 om økning til kr 50 oppheves.

Sak 9/2008 Krav til kvaliteten på innsettet av prøveværer

Det er god sammenheng mellom O-indeks ved innsett og O-indeks ved gransking. Derfor er det dårlig utnyttelse av ressursene å granske værlam som ikke har tilstrekkelig høy O-indeks ved innsett.

Vedtak:

Høsten 2008 settes det følgende minstekrav til innsatte prøveværers egen O-indeks ved siste indeksskjøring (H4) for at det kan bli berettiget til granskingstilskudd:

- NKS: 120
- Spælsau: 115
- Sjeviot: 110

Kravet strammes inn med 1 poeng i året framover.

Sak 10/2008 Forenklinger ved å delta i ring

Det er kommet inn forespørsel om kravet til utveksling av værer i en avdeling kan forenkles ytterligere.

Vedtak:

Saken utredes til neste avlsrådsmøte.

Sak 11/2008 Avkomsgransking for søyeegenskapene

Saken var fulgt av et notat utarbeidet av Thor Blichfeldt:

- Avkomsgransking for søyeegenskapene

For å øke sikkerheten på delindeksene for søyeegenskapene tidlig i værens liv er det ønskelig at det settes på døtre etter gode prøveværer. For å gjøre plass til slike dattergrupper vil det være nødvendig å redusere eliteprosenten. Det må antakelig også granskes noen færre værer slik at antall slakt i avkomsgruppa opprettholdes til tross for større påsett av livlam etter prøveværene.

Vedtak:

- Saken utredes videre med tanke på innføring av nyordningen avlssesongen 2009/10.
- Ringene informeres om mulighet for å prøve ut dette forsiktig på NKS i år.

Sak 12/2008 Væringene og væreholdslagene

Saken var fulgt av et notat utarbeidet av Thor Blichfeldt:

- Væringene og væreholdslaga

Diskusjonen konsentrerte seg om væreholdslagas plass i det framtidige avlsarbeidet.

Vedtak:

- Væring/avdelinger på den framlagte lista datert 20.03.08 godkjennes som aktive i sesongen 2007/08.
- Væreholdslag på den framlagte lista datert 20.03.08 godkjennes som aktive i sesongen 2007/08 under forutsetning av at de består av minst 3 besetninger og brukte minst 3 avkomsgranska værer høsten 2007.
- Væreholdslagenes oppgaver og framtid drøftes på neste møte i Avlsrådet. Kravet til et væreholdslag må ses i sammenheng med krav som vil bli stilt til væring/avdelinger.

Sak 13/2008 Priser på kåra værlam og granska værer

Vedtak:

Avlsrådet fastsetter følgende veiledende priser for høsten 2008

- Kåra værlam**
 - Grunnpris: 2000 kr
 - Tillegg for hvert poeng over 150 i sum kåringspoeng: 10 kr
 - Kåra lam skal ikke prises etter levende vekt.
 - Veilendende pris skal følges for værlam som kjøpes av ringene.
- Granska værer**
 - Grunnpris: 3000 kr
 - Tillegg for hvert poeng over 115 i O-indeks: 100 kr
 - Gjeldende indeks ved salgstidspunktet benyttes.

- Slaktegrensa på O-indeks 115 opprettholdes. Værens indeks skal på salgstidspunktet ikke være under 115.
- **Seminværer**
 - Seminværer betales med grunnpris og indekstillegg som for granska værer. Indekstillegget bestemmes ut fra indeksen ved siste indeksskjøring om høsten (H4).
 - Seminværer gis et ekstra tillegg på 3000 kr
Tillegget skal dekke veterinærattest/blodprøvetaking i felt, være en godtgjørelse for plunder og heft og være en premie for å levere en seminvær

Sak 14/2008 Eierskap til avlsmaterialet

Avlsmaterialet på NKS, Spælsau og Sjeviot framskaffes med fellesskapets midler. Kan fellesskapet sikres inntekter dersom enkeltpersoner ønsker å eksportere avlsmaterialet?

Vedtak:

Avlssjefen bes om å innhente kompetanse, for eksempel fra advokat, og utrede mulighetene vi har til å kreve eierskap/avlsvavgift.

Sak 15/2008 Orienteringssaker

- a) **Mulig forskningsprosjekt om dødfødte ved NVH**
NVH ønsker å søke om en KMB (forskerstyrt prosjekt) om dødfødte/spelamtap ved Forskningsrådets søknadsomgang nå i juni. En KMB krever 20 % finansiering utenfra, i cash. Animalia, Helsetjenesten for sau og NSG har sagt seg villig til å bidra. Midlene fra NSG må tas av avlsbudsjettet.
- b) **Genverktøy – kartlegging av genetisk variasjon hos sau**
NSG vil i samarbeid med CIGENE, UMB, delta i et internasjonalt prosjekt (Ovine HapMap) som har som formål å fremskaffe tekniske løsninger for å finne gener som påvirker produksjon, kvalitet og helse hos sau. Kostnadene dekkes av bevilgningen fra Omsetningsrådet
- c) **Genkartlegging – gult fett**
NSG har fått 80 000 kr fra Omsetningsrådet for å arbeide videre med å finne genetisk årsak til kvalitetsfeilen gult fett hos lam.
- d) **NSG Semin legger ned virksomheten på Blindheim**
NSG Semin har avsluttet sin virksomhet på Blindheim. Seminringen Hordaland kommer antakelig til å gjøre avtale med Blindheim om videre drift for semingransking kommende høst.

Sak 16/2008 Eventuelt

- a) **Avlsrådsmøtet i juni.**
Vedtak:
Det planlagte møtet tirsdag 17. juni utvides til et todagersmøte mandag 16. juni kl 12.30 til tirsdag 17. juni kl 15.
Avlsavdelingens ansatte inviteres som observatører.
- b) **Seminværer med dårlig fruktbarhet**
Vedtak:
NSG Semin oppfordres til å være kritisk til å ta inn værer til semin som har vært alvorlig sjuk eller har hatt nedsatt fruktbarhet i naturlig paring sesongen før inntak, da dette ser ut til å øke risikoen for dårlig fruktbarhet som seminvær.